

Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра банківського і страхового бізнесу

Методичні рекомендації до написання
КУРСОВОЇ РОБОТИ

Львів – 2024

Рекомендовано до друку кафедрою банківського і страхового бізнесу,
протокол № 1 від “30” серпня 2024 року

Рецензенти:

Руцишин Надія Михайлівна, доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів, економічної безпеки, банківської справи та
страхового бізнесу Львівського торговельно-економічного університету

Майовець Євген Йосифович, доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри маркетингу Львівського національного університету
імені Івана Франка

Фалюта А. В. Методичні рекомендації до написання курсової роботи. –
Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2024. – 32 с.

Методичні рекомендації містять загально-наукові, конкретно-змістові та
технічні вимоги до написання курсової роботи, етапи її виконання, типові
помилки при написанні, вимоги до структури роботи, подають наочні
зразки окремих структурних елементів курсової роботи, містять порядок
вибору теми та захисту курсової роботи.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
РОЗДІЛ 2. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	6
2.1. Структура курсової роботи.....	6
2.2. Титульний аркуш.....	7
2.3. Зміст та план.....	7
2.4. Перелік умовних позначень.....	8
2.5. Вступ.....	8
2.6. Основна частина.....	10
2.7. Висновки.....	11
2.8. Список використаних джерел.....	11
2.9. Додатки.....	12
РОЗДІЛ 3. ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	12
3.1. Загальні вимоги.....	12
3.2. Нумерація.....	14
3.3. Ілюстрації.....	15
3.4. Таблиці.....	15
3.5. Формули.....	17
3.6. Правила цитування.....	18
3.7. Оформлення додатків.....	19
РОЗДІЛ 4. ПРОЦЕС НАПИСАННЯ ТА ЗАХИСТУ РОБОТИ.....	19
4.1. Опрацювання літератури.....	19
4.2. Формування тексту, ілюстрацій та їх добротність.....	20
4.3. Рецензування роботи.....	21
4.4. Захист курсової роботи та її оцінювання.....	21
РОЗДІЛ 5. ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ.....	23
ДОДАТКИ.....	24

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Курсова робота є одним із видів наукової роботи, самостійним навчально-науковим дослідженням студента. Її виконання має за мету дати студентам навички проведення наукового дослідження, розвинути у них вміння творчої самостійної роботи, оволодіння загальнонауковими і спеціальними методами сучасних наукових досліджень, поглибленим вивченням будь-якого питання, теми навчальної дисципліни.

Виконується курсова робота українською мовою кожним студентом індивідуально у формі спеціально підготовленого рукопису. Вона містить висунуті автором для прилюдного захисту науково обґрунтовані теоретичні та практичні результати.

Загальні вимоги до курсової роботи такі:

- актуальність теми дослідження;
- самостійність написання;
- комплексність розгляду проблеми;
- відповідність сучасному рівню розвитку науки та практики;
- об'єктивність;
- логічність та послідовність побудови роботи і викладу матеріалу;
- глибина дослідження та повнота висвітлення питань;
- точність та конкретність викладу матеріалу;
- переконливість аргументації висловлених думок, обґрунтованість висновків та рекомендацій;
- грамотне оформлення роботи.

Курсова робота допомагає студентові системно показати теоретичні знання з вивчених дисциплін, оволодіти первинними навичками дослідної роботи – з інформаційними матеріалами та практичними характеристиками, збирати дані, аналізувати їх, творчо осмислювати, формулювати висновки, пропозиції та рекомендації з предмету дослідження.

Виконання курсової роботи містить наступні етапи:

- 1) вибір та затвердження теми курсової роботи;
- 2) попереднє ознайомлення з джерелами до курсової роботи;
- 3) визначення предмету та меж дослідження, складання плану роботи;
- 4) погодження плану роботи та календарного графіку її виконання;
- 5) написання роботи;
- 6) подання роботи на перевірку науковому керівнику;
- 7) врахування зауважень керівника, остаточне оформлення роботи;
- 8) подання готової роботи на кафедру;
- 9) публічний захист курсової роботи.

Виконання курсової роботи повинно сприяти поглибленому засвоєнню теоретичного курсу і отриманню навичок у галузі вирішення практичних завдань. Це потребує від студента не тільки знань загальної і спеціальної літератури, а й уміння проводити різноманітні дослідження, пов'язувати теорію з практикою, робити узагальнення, формувати висновки та пропозиції з предмету дослідження.

При написанні курсової роботи слід уникати наступних типових помилок:

- зміст роботи не відповідає плану курсової роботи або не розкриває тему повністю чи в її основній частині;
- сформульовані розділи (підрозділи) не відображають реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта дослідження;
- безсистемний виклад матеріалу, повторення тих самих думок і положень;
- логічні помилки, невміння виокремити головне;
- мета дослідження не пов'язана з проблемою, сформульована абстрактно і не відображає специфіки об'єкта та предмета дослідження;
- автор не виявив самостійності, робота є компіляцією або плагіатом;
- не зроблено глибокого і всебічного аналізу чинних нормативних документів, нової спеціальної літератури (за останні 3 роки) з теми дослідження;
- кількість використаних джерел є недостатньою для всебічного вивчення теми або переважно використовувались підручники, а не спеціальна наукова література;

- поверхово висвітлено стан практики, невдало поєднано теорію з практикою;
- кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають поставленим завданням або тексту роботи чи написані як підсумки;
- у роботі немає посилань на першоджерела або вказані не ті, з яких запозичено матеріал;
- не досліджено іноземні джерела;
- бібліографічний опис джерел у списку використаних джерел наведено довільно, без дотримання вимог державного стандарту;
- наведено таблиці, діаграми, схеми, які не складені самостійно, а запозичені з підручника, навчального посібника, монографії тощо без посилань на джерело і без полемічної цілі;
- обсяг та оформлення роботи не відповідають вимогам, робота виконана неохайно, з помилками.

Написання курсової роботи визначено навчальним планом як обов'язковий етап підготовки студента. Вона виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

РОЗДІЛ 2. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

2.1. Структура курсової роботи

Курсова робота повинна мати чітку структуру, в якій необхідно виокремити такі складові, що розміщуються в наведеній послідовності:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень (за необхідності);
- вступ;

- основна частина (розділи роботи);
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності).

Готова курсова робота подається на кафедру у вигляді переплетеного рукопису у палітурці.

2.2. Титульний аркуш

Титульний аркуш курсової роботи (додаток А) повинен містити:

- найменування навчального закладу, факультету та кафедри, де виконана робота;
- вказівку на вид роботи (курсова робота);
- тему курсової роботи;
- курс, шифр групи, освітню програму, прізвище, ім'я, по батькові, особистий підпис автора;
- науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові, особистий підпис наукового керівника;
- місто і рік.

2.3. Зміст та план

Зміст подають на початку роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок вступу, усіх розділів, підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Зміст формується на основі плану роботи, який узгоджується з науковим керівником після затвердження теми. Зразок оформлення змісту курсової роботи подано у додатку Б.

Зміст задокументовує план роботи. План визначає змістове навантаження курсової роботи, забезпечує логіку у викладенні матеріалу. Правильно

складений план є основою успішного написання роботи, окреслення тих питань і проблем, які повинні знайти у ній відображення.

План курсової роботи як правило складається із вступу, трьох розділів та висновків (див. додаток Б). Самостійно складений план обговорюється з науковим керівником, у разі необхідності коригується й після цього затверджується. Якщо в процесі написання роботи виникає необхідність внесення змін і уточнень до плану, то вони узгоджуються з керівником.

2.4. Перелік умовних позначень

Якщо в роботі вжито специфічну термінологію, а також використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення і т.ін., то їх перелік може бути поданий у вигляді окремого списку, який розміщують перед вступом.

Перелік треба друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять, наприклад, скорочення, а справа – їх детальне розшифрування.

Якщо в роботі спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення і таке інше повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифрування наводять у тексті при першому згадуванні.

2.5. Вступ

Вступ розкриває сутність і стан порушеної проблеми та її значущість, підстави і вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження. У ньому також подається загальна характеристика курсової роботи. Зразок вступу подано у додатку В.

Рекомендована структура вступу така:

- 1) актуальність теми дослідження – 1-2 абзаци;
- 2) аналіз останніх досліджень і вихідних даних – 1 абзац;
- 3) мета дослідження – 1 речення;
- 4) завдання дослідження – 3-5 шт.;

- 5) об'єкт дослідження – 1 речення;
- 6) предмет дослідження – 1 речення;
- 7) основний зміст роботи – 1-3 абзаци;
- 8) структура роботи – 1 абзац.

Актуальність теми. Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми обґрунтовують актуальність та доцільність роботи для розвитку відповідної галузі, особливо на користь України.

Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми чи наукового завдання.

Аналіз останніх досліджень і вихідних даних. Це аналіз праць, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, а також виділення інших джерел отримання аналітичних, статистичних та інших інформаційних даних для написання роботи.

Мета і завдання дослідження. Необхідно сформулювати мету роботи і завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. При цьому, не слід формулювати мету як “Дослідження...”, “Вивчення...”, тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Завдання дослідження повинні бути відображені у структурі розділів роботи. Зазвичай завдання дослідження починаються зі слів “з'ясувати”, “дослідити”, “визначити”, “проаналізувати”, “розглянути”, “розкрити”, “обґрунтувати”, “сформулювати”, “розробити”, “запропонувати”.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обране для вивчення.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага студента, оскільки предмет дослідження визначає тему курсової роботи, яка визначається на титульному аркуші як її назва.

Основний зміст роботи. В основному змісті стисло викладається сутність курсової роботи за розділами – що досліджено, проаналізовано, розглянуто, запропоновано у кожному з розділів роботи. Він має дати повне і переконливе уявлення про виконану роботу.

Структура роботи. Вказують наявність вступу, певної кількості розділів, списку використаних джерел, додатків, повний обсяг роботи в сторінках, а також обсяг, що займають ілюстрації, таблиці, додатки (із зазначенням їх кількості), список використаних джерел (із зазначенням кількості найменувань).

2.6. Основна частина

Основна частина курсової роботи як правило складається з розділів (за необхідності розділи можуть містити підрозділи). Кожен розділ починають з нової сторінки. Підрозділи одного розділу подають один за одним здійснивши відступ перед початком наступного підрозділу на 2 рядки.

У розділах основної частини подають:

- огляд літератури за темою і вибір напрямів досліджень;
- виклад загальної методики й основних методів досліджень;
- експериментальну частину і методику досліджень;
- відомості про проведені теоретичні та практичні дослідження;
- аналіз і узагальнення результатів досліджень.

У *теоретичному розділі* подається огляд літературних джерел, сутність основних економічних категорій, завдання, принципи, класифікації, чинники тощо. В огляді літератури студент окреслює основні етапи розвитку наукової думки за своєю проблемою.

В *аналітичному розділі*, як правило, обґрунтовують вибір напряму досліджень, наводять методи вирішення завдань і їх порівняльні оцінки, розробляють загальну методику проведення досліджень. У цьому розділі розкривають методи розрахунків і гіпотези, що розглядають. Важливою складовою аналітичного розділу є всебічний аналіз реального стану порушеної

проблематики та виявлення позитивних сторін та існуючих недоліків. Важливою є власна оцінка автором виявлених тенденцій та обґрунтування висновків і пропозицій, спрямованих на вирішення проблеми.

У *рекомендаційному розділі* викладають результати власних досліджень автора. Студент повинен давати оцінку повноти вирішення поставлених завдань, оцінку достовірності одержаних результатів, їх порівняння з аналогічними результатами вітчизняних і зарубіжних праць. У цьому розділі подаються найважливіші пропозиції, моделі, стратегії, механізми вирішення досліджуваної проблеми.

Виклад матеріалу в основній частині курсової роботи підпорядковують одній провідній ідеї, чітко визначеній автором.

2.7. Висновки

У висновках викладають найважливіші наукові та практичні результати, одержані в курсовій роботі. Вони повинні стисло відображати суть усієї роботи. Мають бути зроблені висновки до кожного структурного підрозділу роботи, вони повинні бути чіткими і змістовними. У висновках необхідно наголосити на якісних і кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати достовірність результатів, викласти рекомендації щодо їх використання.

Рекомендований обсяг кожного окремого висновку – 4-8 рядків.

Приклад оформлення висновків подано у додатку Д.

2.8. Список використаних джерел

Список використаних джерел слід розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків хронологічно. Українські, російські та інші джерела, що набрані кирилицею подаються в одному алфавітному хронологічному порядку. Іноземні джерела (набрані латиницею) подаються також в алфавітному порядку після українських джерел.

Загальна кількість використаних джерел залежить від ступеня дослідження проблеми у кожному конкретному випадку, але в основному повинна налічувати не менше 15 позицій.

Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи (додаток Е).

2.9. Додатки

До додатків за необхідності доцільно подавати допоміжний матеріал, яким недоцільно перевантажувати основну частину роботи:

- проміжні математичні доведення, формули та розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних та громіздкі таблиці;
- протоколи й акти випробувань, розрахунки економічного ефекту;
- інструкції та методики вирішення завдань розроблених у роботі;
- допоміжні ілюстрації та документи.

РОЗДІЛ 3. ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

3.1. Загальні вимоги

Курсову роботу друкують за допомогою комп'ютера на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) і подають на кафедру у вигляді зшитого рукопису у палітурці.

При наборі тексту слід дотримуватися таких технічних вимог:

- шрифт: Times New Roman, розмір 14;
- міжрядковий інтервал – 1,5;
- абзацний відступ – 1,25 см;
- поля: зверху і знизу – 2 см., зліва – 2,5 см., справа – 1,5 см.

Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка – чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту повинна бути однаковою. При наборі тексту на комп'ютері необхідно встановити функцію “заборона висячих рядків”.

Орієнтовний обсяг структурних частин курсової роботи такий:

- загальний обсяг курсової роботи – 15-20 стор.;
- обсяг окремих розділів (підрозділів) роботи – 3-5 стор.;
- вступ – 1-2 стор.;
- висновки – 1-2 стор.;
- список використаних джерел – 15-20 шт.;
- додатки – 1-3 шт. на 1-3 стор.

Заголовки структурних частин роботи “ЗМІСТ”, “ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ”, “ВСТУП”, “РОЗДІЛ”, “ВИСНОВКИ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, “ДОДАТКИ” друкують великими літерами жирним шрифтом з вирівнюванням “по-середині”, після чого роблять відступ на одну стрічку перед наступним текстом. Між заголовком “РОЗДІЛ” і його найменуванням відступ не роблять (додаток Ж).

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) жирним шрифтом з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Після заголовку підрозділу роблять відступ на одну стрічку перед наступним текстом.

Кожну структурну частину курсової роботи треба починати з нової сторінки. При цьому остання сторінка повинна бути заповнена не менше як на 2/3 аркуша. Підрозділи одного розділу подають один за одним здійснивши відступ перед початком наступного підрозділу на 2 рядки.

Як правило, перший абзац підрозділу порушує проблематику такого підрозділу, а останній абзац – підсумовує зміст цього підрозділу. Останній абзац може починатися зі слова “Отже, ...” (див. додаток Ж).

Обсяг абзаців рекомендується у межах 5-10 рядків. У роботі слід уникати виділення тексту будь-яким способом (жирний шрифт, підкреслення, курсив).

3.2. Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою курсової роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок роботи. На титульному аркуші, змісті та переліку умовних позначень номер сторінки не ставлять, хоча вони враховуються до загальної нумерації сторінок.

Нумерацію сторінок необхідно починати проставляти з другої сторінки вступу. Нумерація повинна друкуватися у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці шрифтом Times New Roman, розмір 12.

Такі структурні частини курсової роботи, як зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел та додатки не мають порядкового номера.

Нумерація розділів подається після слова “РОЗДІЛ” і крапка після номеру не ставиться, наприклад: “РОЗДІЛ 1”. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: “2.3.” (третій підрозділ другого розділу). Далі йде заголовок підрозділу без крапки в кінці.

Нумерація рисунків, таблиць, формул подається в розрізі розділів роботи окремо за рисунками, таблицями і формулами. Їхній номер складається з номера розділу і порядкового номера рисунку, таблиці чи формули у цьому розділі, між якими ставлять крапку, наприклад: “Рис. 1.3.” (третій рисунок першого розділу), “Таблиця 3.4” (четверта таблиця третього розділу), чи “формула 2.2” (друга формула другого розділу).

3.3. Ілюстрації

Ілюстрації (фотографії, креслення, діаграми, схеми, графіки, карти) необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації, які розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрацію розміром більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або у додатках.

Ілюстрації позначають словом “Рис.” і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: “Рис. 1.2.” (другий рисунок першого розділу). Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів з вирівнюванням тексту “по-середині”. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий підпис).

Зразок оформлення ілюстрації:

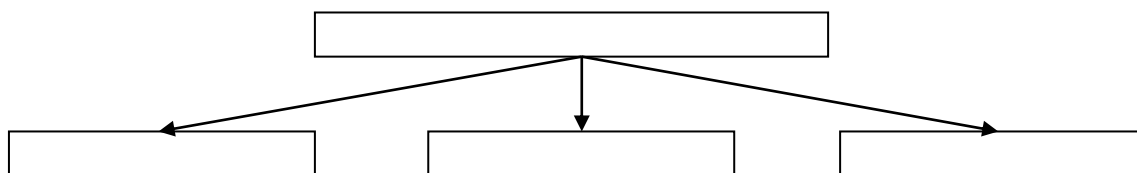


Рис. 2.1. Назва рисунку

3.4. Таблиці

Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлятися у вигляді таблиць. Їх необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. В правому верхньому куті у рядку над відповідним заголовком таблиці розміщують напис “Таблиця” із зазначенням її номера. Виділяти напис “Таблиця” і її найменування жирним шрифтом, курсивом чи іншим чином не потрібно.

Заголовок таблиці розміщується “по-середині” рядка звичайним текстом над таблицею. При цьому слід уникати повторів тематичного заголовка в заголовках граф таблиці.

Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: “Таблиця 1.2” (друга таблиця першого розділу).

Текст у таблиці необхідно подавати 12 розміру з міжрядковим інтервалом 1.0. В окремих випадках розмір шрифту тексту може відрізнятися від визначеного у цьому абзаці, але це має бути обґрунтовано доцільністю.

Зразок оформлення таблиці:

Таблиця 1.2

Назва таблиці

При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово “Таблиця” і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці. Над іншими частинами справа пишуть слова “Продовження табл.” і вказують номер таблиці. При цьому під заголовками глав таблиці на першому аркуші окремим рядком нумерується кожен стовпець таблиці. Такий самий рядок дається першим рядком розірваної таблиці на наступній сторінці.

Зразок оформлення переносу таблиці на іншу сторінку:

Продовження табл. 1.2

1	2	3	4	5

3.5. Формули

Формули необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Найбільші, а також довгі і громіздкі формули, котрі мають у складі знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування, розміщують на окремих рядках. Це стосується і всіх нумерованих формул. Невеликі і нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони дані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова “де” без двокрапки.

Номер, який не вміщується у рядку з формулою, переносять у наступний нижче формули. Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні останнього рядка. Номер формули-дробу подають на рівні основної горизонтальної риски формули.

Формули в курсовій роботі нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого берега аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Зразок оформлення формули:

Загальний рейтинг банку визначається за формулою 3.1.

$$R = \sum_{i=1}^{10} \alpha_i \times x_i, \quad (3.1)$$

де R – загальний рейтинг банку;

i – компонент рейтингової системи;

α_i – ваговий коефіцієнт (важливість) i -го компонента;

x_i – значення i -го компонента.

3.6. Правила цитування

При написанні курсової роботи студент повинен давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в роботі, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, завдання, питання, вивченню яких присвячена робота. Посилатися слід на останні видання публікацій.

Загальні вимоги до цитування такі:

1) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз “так званий”;

2) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, у кінці);

3) кожна цитата обов’язково супроводжується посиланням на джерело;

4) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів, і давати відповідні посилання на джерело;

5) якщо необхідно виявити ставлення автора курсової роботи до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання.

Посилання в тексті на використані джерела розмішують у квадратних дужках після відповідної цитати, наприклад: кредитний ризик – це ... [63, с. 15]. Тут “63” – це номер у списку використаних джерел публікації, на яку автор посилається, а через кому й після “с.” подається номер сторінки в публікації, на якій розміщено цитований текст. Якщо посилання іде на перелік джерел, воно може мати такий вигляд: ...у роботах [12-15], чи: ...у роботах [21; 30; 52].

3.7. Оформлення додатків

Додатки оформляють як продовження курсової роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи. Кожен додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої “по-середині” рядка. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої жирним шрифтом друкується слово “Додаток ___” і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Ґ, Є, И, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ, наприклад, додаток А, додаток Б і т.д. Один додаток позначається як додаток А.

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад: А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1 – перший підрозділ третього розділу додатка В. Ілюстрації, таблиці і формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д. 1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д); формула (А. 1) – перша формула додатка А.

РОЗДІЛ 4. ПРОЦЕС НАПИСАННЯ ТА ЗАХИСТУ РОБОТИ

4.1. Опрацювання літератури

У процесі підготовки до написання курсової роботи підбираються й вивчаються літературні джерела, складається бібліографія. Самостійний пошук літературних джерел здійснюється за допомогою бібліотечних каталогів, реферативних журналів, бібліографічних довідників. Особливу увагу слід звернути на періодичні видання: газети, журнали, де можна знайти останні

результати досліджень фахівців. Важливо користуватися інформаційними ресурсами всесвітньої мережі Інтернет.

Методика вивчення літератури ґрунтується на дотриманні таких загальних правил. Спочатку потрібно ознайомитись з основною літературою (підручниками, теоретичними статтями), а потім – прикладною (законодавчими актами, інструктивними матеріалами, статтями про конкретні дослідження чи досвід господарювання тощо). Вивчення складних джерел (монографій) слід починати після опрацювання простіших (підручників).

Відібрані літературні джерела підлягають уважній обробці. Попереднє ознайомлення з текстом написаного включає побіжний огляд змісту, читання передмови, анотації. Розділи, що мають підвищене значення для курсової роботи, старанно обробляють, звертаючи увагу на ідеї й пропозиції щодо вирішення проблемних питань обраної теми, дискусійні питання, наявність різних точок зору й протиріч.

У процесі опрацювання літератури на окремих аркушах або картках роблять конспективні записи, виписки з тексту, цитати, цифровий матеріал. При цьому доцільно робити повні бібліографічні записи джерел: автора, назва книги (статті), видавництва (назви журналу), року видання, обсягу книги (номеру журналу), номеру сторінки з тим, щоб використати ці записи для підготовки списку використаних джерел й зробити необхідні посилання на джерела у тексті курсової роботи.

4.2. Формування тексту, ілюстрацій та їх доброчесність

Курсові роботи мають бути власними доброчесними дослідженнями студентів. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, привласнення чужих текстів, міркувань, ілюстрацій, перекручування фактів становлять, але не обмежують, приклади академічної недоброчесності, які є підставою для незарахування роботи в разі перевищення встановленої Університетом межі. Виявлення рівня академічної недоброчесності в роботі

здійснюється шляхом перевірки роботи на антиплагіат для з'ясування обсягу її подібності вже існуючим роботам.

Формування тексту курсової роботи відбувається шляхом систематизації й обробки зібраних матеріалів з кожної позиції плану. До тексту вносяться тільки старанно підібрані й цілеспрямовано проаналізовані матеріали. На цьому ж етапі виконуються обчислення, обґрунтовуються пропозиції, формулюються висновки, підбирається ілюстративний матеріал (графіки, рисунки, таблиці).

У процесі роботи визначається необхідність доповнення додатковими матеріалами. Одержаний чорновий варіант курсової роботи доповнюється, уточнюються деякі положення, остаточно формулюються усі висновки й пропозиції. Текст курсової роботи повинен бути відредагованим, стилістично витриманим як наукове дослідження.

4.3. Рецензування роботи

Виконана курсова робота у встановлений термін здається на кафедру для рецензування. У рецензії зазначаються позитивні сторони й недоліки курсової роботи, оцінюється ступінь самостійності формулювання основних положень та висновків, наявність елементів творчого пошуку й новизни, величина масиву опрацьованої інформації, дотримання вимог щодо змісту й оформлення роботи, а також робиться висновок щодо допуску до захисту з попередньою оцінкою.

Робота, яка отримала негативну рецензію, повертається студенту на доопрацювання, з урахуванням критичних зауважень рецензента і подається на повторну перевірку і рецензування.

4.4. Захист курсової роботи та її оцінювання

Захист курсової роботи здійснюється за встановленим графіком, прилюдно. До захисту студент отримує свою роботу, знайомиться з рецензією й готується аргументовано відповісти на зауваження й запитання. Процедура

захисту передбачає стислий виклад студентом головних проблем дослідження та їх вирішення, відповіді на запитання членів комісії.

Під час захисту студент обґрунтовує актуальність вибраної теми курсової роботи, розкриває зміст її основних питань, обґрунтовує послідовність та основні параметри аналітичного дослідження, аргументовано викладає свою точку зору щодо предмета дослідження, робить висновки та пропозиції.

У процесі захисту членами комісії оцінюється глибина знань студентом досліджуваної теми, повнота розкриття змісту, власний внесок у вирішення проблематики, оформлення курсової роботи, уміння студента вести дискусію, чітко відповідати на поставлені запитання, вчасність виконання роботи тощо.

Оцінювання курсової роботи проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

1. Зміст курсової роботи: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 50. З них: повнота розкриття теми – 20 б., відповідність вступу та аргументованість висновків – 10 б., особистий внесок автора – 10 б., логічність викладення матеріалу, стиль та грамотність написання роботи – 10 б.;

2. Оформлення курсової роботи: 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 25. З них: дотримання вимог до подачі і розміщення тексту, рисунків, формул, таблиць в курсовій роботі, чіткість дотримання усіх технічних вимог написання курсової роботи – 15 б., вчасність виконання і реєстрації роботи на кафедрі – 10 б.;

3. Захист курсової роботи: 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 25. З них: глибина знань студента досліджуваної теми, чіткість і вірність відповідей на поставлені запитання – 15 б., уміння вести дискусію, обґрунтовувати й відстоювати свою точку зору – 5 б., ефективність використання часу на захисті – 5 б.

Підсумкова максимальна кількість балів 100.

Остаточна оцінка, яка виставляється студенту, перезахисту не підлягає. Якщо курсову роботу не подано і не захищено своєчасно без поважних причин, то студент отримує оцінку “незадовільно”. Також підставою для оцінки

“незадовільно” є виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі, коли обсяг подібності (плагіату) роботи перевищує визначену Університетом межу.

РОЗДІЛ 5. ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

Обираючи тему курсової роботи доцільно врахувати актуальність теми, професійні інтереси студента й напрямок науково-дослідної роботи, якщо він вже визначився раніше. Далекоглядним для студента є щоб здійснене в процесі розробки курсової роботи дослідження можливо було продовжити в подальших наукових пошуках, у тому числі при написанні дипломної роботи.

Студентам надається право вільного вибору теми. Теми курсових робіт готуються кафедрою, але за належного обґрунтування та за заявою студента може бути затверджена тема, відсутня у списку. Назва курсової роботи повинна бути короткою, відповідати обраній спеціалізації та предмету навчальних дисциплін в межах яких виконується робота.

Якщо студент не заявив у встановлений строк про обрану тему курсової роботи, тему курсової роботи йому призначає науковий керівник. Вибрана і погоджена з науковим керівником тема курсової роботи затверджується протоколом рішення кафедри.

Додаток А

Зразок титульного аркушу

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Економічний факультет

Кафедра банківського і страхового бізнесу

КУРСОВА РОБОТА

на тему:

“УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”

Виконав:

студент 1 курсу, групи ЕкбМ-11с.
освітньої програми 072 “Банківський
бізнес і фінансові технології”

Кириленко Павло Тарасович

(підпис)

Керівник:

канд. екон. наук, доцент

Фалюта Андрій Володимирович

(підпис)

Додаток Б**Зразок оформлення змісту****ЗМІСТ**

Вступ.....	3
Розділ 1. Сутність, принципи управління та види ризиків банківської діяльності.....	5
Розділ 2. Характеристика методів управління ризиками банківської діяльності в Україні.....	8
Розділ 3. Іноземний досвід управління ризиками банківської діяльності та доцільність його впровадження в Україні.....	12
Висновки.....	15
Список використаних джерел.....	17
Додатки.....	19

Додаток В

Зразок вступу

ВСТУП

В умовах ринкової економіки, за наявності конкуренції та завдяки специфіці банківської діяльності ризики є невід'ємною складовою усіх операцій, що здійснюються банком. Кожен банк змушений приймати ризики і нести відповідальність за наслідки різноманітних небажаних подій, що негативно впливають на його фінансовий стан. Саме тому правильне розуміння сутності ризику, його видів, принципів та методів управління ними було й залишається серед найважливіших завдань в управлінні банківською діяльністю, яке потребує глибокого наукового опрацювання.

Проблеми управління банківськими ризиками досліджували такі вітчизняні та зарубіжні вчені як В.К. Галіцин, І.І. Д'яконова, С.М. Козьменко, А.А. Максютов, Л.О. Омелянович, Л.О. Примостка, С.К. Реверчук, І.В. Сало, А.В. Фалюта та інші, праці яких використано у даній роботі. Для написання курсової роботи використано також чинну нормативно-правову базу України, аналітичні та статистичні дані Національного банку України, дані банківської звітності, інформаційні ресурси всесвітньої мережі Інтернет.

Метою курсової роботи є визначення основних складових системи управління ризиками банківської діяльності та розробка рекомендацій щодо її удосконалення в Україні.

Поставлена мета обумовила необхідність вирішення таких головних завдань:

- розкрити сутність ризиків банківської діяльності, визначити їх види та принципи управління ними;
- проаналізувати особливості управління кредитним, валютним та процентним ризиками банківської діяльності;
- визначити механізм та особливості управління ризиком ліквідності в діяльності банків;
- проаналізувати іноземний досвід управління ризиками банківської діяльності та розробити рекомендації щодо його впровадження в Україні.

Продовження додатку В

Об'єктом дослідження є система ризиків банківської діяльності та механізм управління ними.

Предметом дослідження є особливості управління ризиками банківської діяльності в Україні.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. У першому розділі подано сутність та принципи управління ризиками банків, визначено види ризиків банківської діяльності.

Другий розділ розкриває особливості управління ризиками банківської діяльності в Україні. Зокрема, визначено методи управління кредитним ризиком банків, досліджено інструменти управління валютним та процентним ризиками, подано механізм управління ризиком ліквідності в діяльності банків.

У третьому розділі розкрито шляхи удосконалення управління ризиками банківської діяльності в Україні. На основі аналізу іноземного досвіду подано рекомендації його впровадження в Україні.

Загальний обсяг курсової роботи становить 20 сторінок, з яких основний зміст викладено на 16 сторінках. Робота містить 3 таблиці, 4 рисунки, 2 формули. До її структури входить 2 додатки на 2 сторінках. Список використаних джерел налічує 19 найменувань на 2 сторінках.

Додаток Д

Зразок оформлення висновків

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження зроблено такі висновки:

1. У банківській діяльності ризик пов'язується насамперед з фінансовими втратами, що виникають у разі реалізації певних ризиків. Ризик виражається можливістю одержання таких небажаних результатів, як втрата прибутку або виникнення збитків внаслідок несприятливого впливу зовнішніх чи внутрішніх чинників. При цьому збитки від реалізації ризиків можуть бути як прямими (втрата доходів або капіталу), так і непрямими (накладання обмежень на здатність банківської установи досягати своїх бізнес-цілей).

2. Усі ризики з якими зіштовхується банк у процесі діяльності поділяються на дві групи: 1) банківські ризики; 2) супутні ризики діяльності банку. Банківські ризики пов'язані безпосередньо зі здійсненням банківських операцій. До них належать кредитний ризик, ризик ліквідності, валютний ризик та процентний ризик. Супутні ризики діяльності банку є характерними й для усіх інших видів бізнесу і тому до суто банківських ми їх не зачисляємо. Такими ризиками є операційно-технологічний ризик, ризик репутації, юридичний ризик та стратегічний ризик.

3.

4.

5.

6.

.....

Додаток Е**Зразок оформлення списку використаних джерел****СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**

1. Аналіз інвестиційних проектів: практикум для студ. / Череп А. В. та ін. Київ, 2011. 259 с.
2. Банківський менеджмент: підручник / за ред. Кириченка О. А., Міщенко В. І. Київ: Знання, 2005. 831 с.
3. Вовчак О., Меда Н. Фінансова стратегія розвитку банку як передумова ефективності його діяльності // Вісник НБУ. 2008. № 3. С. 23-36.
4. Денисенко М. П., Догмачов В. М., Кабанов В. Г. Кредитування та ризики: навч. посіб. Київ, 2008. 213 с.
5. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні : затверджено Постановою Правління НБУ від 28.08.2001 р. № 368. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01> (дата звернення: 19.03.2019).
6. Козьменко С. М., Шпиг Ф. І., Волошко І. В. Стратегічний менеджмент банку: навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2003. 734 с.
7. Мочерний С. В., Ларіна Я. С., Устенко О. А., Юрій С. І. Економічний енциклопедичний словник: у 2 т. Львів: Світ, 2006. Т 2. 568 с.
8. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення: 19.03.2019).
9. Раєвський К. Є., Любунь О. С. Банківський нагляд: підручник. Київ, 2014. 416 с.
10. Реверчук С. К., Фалюта А. В. Фінансова стабільність банків в Україні: організаційно-управлінські аспекти: монографія / Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 208 с.
11. Терещенко С. І. Фінансове планування підприємства // Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка. 2009. Вип. 28. Ч. 2. С. 173-176.
12. Фалюта А. В., Пась Я. І. Концептуальні основи формування стратегії управління розвитком банківського бізнесу // Інтернаука. Економічні науки. 2019. №3. URL: <https://www.inter-nauka.com/ua/issues/economic2019/3/4808> (дата звернення: 21.07.2020).
13. Фінансовий бізнес: теорія і практика: монографія / за ред. С. К. Реверчука. Львів: СПОЛОМ, 2018. 196 с.
14. Bank Gold Student Card // ProCredit Bank, 2020. URL: <http://ua.procreditbank.com.ua/services/personal/student-card> (дата звернення: 10.05.2020).
15.
... ..

Додаток Ж

Зразок оформлення заголовків структурних частин роботи, першого та останнього абзацу підрозділу

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

В умовах постійних змін в економіці у банківській сфері підвищується значення управління кредитними ризиками, які бере на себе банк здійснюючи кредитні операції. Оскільки під кредитним ризиком розуміють загрозу втрати банком частини своїх кредитних ресурсів та недоотримання доходів за кредитами, важливим завданням є мінімізація ризиків. При цьому для банківської діяльності важливим є не уникнення ризику взагалі, а його передбачення та зниження до мінімального рівня, тобто застосування різних методів управління ризиками.

Перший абзац підрозділу порушує проблематику цього підрозділу.

... ..

... ..

... ..

Останній абзац підрозділу підсумовує зміст цього підрозділу:

Отже, у процесі банківської діяльності треба не уникати ризиків, а передбачати та зменшувати їх до мінімального рівня. Управління кредитним ризиком спрямоване на збереження кредитних ресурсів банку, щоб вони були повернуті своєчасно, у повному обсязі та з процентом. Основними методами зниження кредитного ризику банку є аналіз кредитоспроможності позичальників, формування застави, залучення поручителів, страхування ризику неповернення кредитів, документування та контроль за погашенням кредиту і станом застави.

Фалюта Андрій Володимирович

**Методичні рекомендації до написання
курсної роботи**

Редактор:

д.е.н., проф. С. К. Реверчук

Комп'ютерний набір і верстка:

к.е.н., доц. А.В. Фалюта

Підписано до друку 30 серпня 2024 р.

Формат 60×90/16. Папір офсетний. Ум. друк. арк. 1,25.

Наклад 100 прим. Зам.

Львівський національний університет імені Івана Франка,
економічний факультет, кафедра банківського і страхового бізнесу
79008, м. Львів, просп. Свободи, 18.

